

Asia: VN/26600/2023

Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosääntelyn uudistamisesta

Tulojen ulosmittaus

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö kiittää mahdollisuudestaan antaa lausunto.

Yhteisjärjestö kannattaa ehdotusta, jossa ulosottokaaren 49 §:n 4 momentissa otettaisiin kantaa ulosmitattavan määrän laskentaan silloin kun maksukausi on muu kuin kuukausi. Kyseisen lainkohdan mukaan: ”Jos palkan maksukausi on muu kuin kuukausi, ulosmittauksen määrää laskettaessa 1 ja 2 momentissa säädetty kuukausikohtaiset euromäärät jaetaan 30:llä ja kerrotaan maksukauden päivien lukumäärällä.”

Työttömyyspäivärahat maksetaan pääsääntöisesti neljän viikon tai kuukauden jaksoissa. Maksukausi voi kuitenkin olla lyhyempi, mikäli työttömyys, lomautus tai hakemuksessa mukana olevat hylättävät jaksot rajoittavat etuuden maksua, tai vastaavasti pidempi, jos useampi hakemus maksetaan yhtenä kokonaisuutena tai etuutta haetaan takautuvasti pidemmältä ajalta. Ehdotetun ulosottokaaren 49 §:n 4 momentin mukainen säännös koskee suojaosan vähentämisen jälkeen jäljelle jäävän summan laskemista, mikä puolestaan määrittää sen, minkä prosentin mukaan ulosottopidätys suoritetaan. Esityksessä ei oteta kuitenkaan kantaa suojaosan laskentaperusteeseen tilanteissa, joissa maksukausi poikkeaa ulosottokaaren 48 §:n 2 momentissa mainitusta 30 päivästä.

Esityksessä voisi siis selventää, että voidaanko suojaosa laskea muun kuin 30 päivän mukaisesti esimerkiksi neljän viikon maksujaksoissa, jolloin suojaosan perusteena olisi 28 päivää, tai lyhyemmissä jaksoissa, joissa käytettäisiin maksujaksoon sisältyvien päivien määrää (esim. kahden viikon maksujaksossa 14 päivää). Vastaavasti pidemmissä maksukausissa, jotka ylittävät 30 päivää, tulisi ohjeistaa, voidaanko suojaosan perusteena käyttää suurempaa päivälukua kuin 30.

Yhteisjärjestö toivoo, että esityksessä otettaisiin kantaa myös siihen, että onko ulosottopidätyksen laskennassa merkityksellistä vain maksukausi (eli miltä ajalta ansiopäivärahaa maksetaan) vai voiko maksupäivällä olla myös merkitystä? On nimittäin mahdollista, että saman kuukauden ajalle voi osua kaksi maksupäivää.

Suojaosan laskentaan liittyvä käytäntö on toisinaan aiheuttanut epäselvyyksiä työttömyyskassojen ja ulosottoviranomaisten välillä, erityisesti silloin, kun kassa on soveltanut maksujaksoon sisältyvien

päivien määrää ja ulosottokaari puolestaan perustuu 30 päivän laskentasääntöön. Selkeyden vuoksi asia kannattaa huomioida esityksen perusteluissa.

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaisuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

-

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

-

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

-

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

-

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

-

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakkoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan)

-

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisenä olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisenä olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

-

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan sosiaaliturvaetuuksien ulosmitattavuutta siten, että jatkossa ainoastaan tiettyyn tarkoitukseen myönnettyt etuudet (kuten toimeentulotuki, lapsilisä ja asumistuki) kuuluisivat ulosmittauskiellon piiriin. Muiden etuuksien, mukaan lukien peruspäivärahan ja työmarkkinatuen, ulosmitattavuus määräytyisi suojaosuuden ylittymisen perusteella.

Ansiopäivärahan osalta ehdotetuilla muutoksilla ei siten olisi vaikutusta etuuden ulosmitattavuuteen, koska se on jo nykyisellään ulosmittauskelpoista. Sen sijaan ansiopäivärahaan – kuten muihinkin ulosmittauskelpoihin tuloihin – sovellettaisiin jatkossa uusia laskentasääntöjä ja vapaakuukausien poistumista.

Yhteisjärjestö esittää huomiona, että mietinnössä ei mainita työttömyysturvalain 1 luvun 2 pykälän 3 momentin mukaista muutosturvarahaa, vaikka ehkä selvyiden vuoksi se voisi olla hyvä mainittuna suoraan ulosottokelpoisena etuutena.

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ehdotetut muutokset selkeyttävät ja yhtenäistävät ulosmittauksen käytäntöjä. Yhtenäiset laskentasäännöt ja vapaakuukausien poistuminen tekevät ulosmittauksesta ennakoitavampaa, mikä helpottaa työttömyyskassojen laskentatyötä ja vähentää virhetulkintojen riskiä manuaalisen työn osalta.

Lakimuutoksen voimaantulon yhteydessä etuudensaajilta voi nousta kysymyksiä erityisesti uusista laskentasäännöistä ja vapaakuukausien poistumisesta, mikä voi lisätä työttömyyskassojen asiakaspalvelun ja tiedotuksen tarvetta.

Muutosten toimeenpano edellyttää päivityksiä työttömyyskassojen tietojärjestelmiin. Muutoksista aiheutuvan työmäärän arvioidaan pysyvän kohtuullisena. Erityisesti vapaakuukausien poistaminen vähentäisi maksukieltojen muutosilmoitusten käsittelyä ja keventäisi työttömyyskassojen manuaalista työmäärää.

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Lausuntonne ehdotetusta ulosottokaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne ehdotetusta vakuutuslainsäädännön 54 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Lausuntonne työryhmän muistiosta

-

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

-

Villman Aki
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry